

İlaç oyunları

2008-02-05 00:18:37

4 Ocak tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan habere göre Pfizer 'Cabergolin' adlı etken maddeyi kadınlara pahalı, Parkinsonlu yaşlılara daha ucuz fiyata satıyormuş. Bu haber bana 2000 yılındaki seçim kampanyasında Başkan adayı Al Gore'un ilaç şirketlerine aynı konuda yönelttiği eleştiriyi hatırlattı. Gore, annesi ve köpeğinin eklem iltihabı için aynı ilacı kullandığını fakat annesinin ilacının 108, köpeğinin ilacının 37.8 dolar olduğunu söylemişti

İlaç şirketlerinin karlarını arttırmak amacıyla farklı fiyatlardan mal satma stratejisi dünyanın her yerinde tüketicinin tepkisini çekiyor. İlacı yüksek fiyattan alan tüketiciler 'madem daha ucuz fiyattan satmaları mümkün, neden bize pahalı fiyattan satıyorlar?' diye şikayet ediyorlar.

İlaç şirketlerinin en büyük maliyeti araştırma geliştirme harcamaları. İlacın kendisini üretmenin maliyeti ise çok düşük. Yüksek sabit maliyetleri çıkartabilmek için ilaç firmaları mümkün olduğunca çok sayıda ilaç satıp gelirlerini maksimize etmeye çalışıyorlar. Bunun bir yolu da ilaca farklı fiyat ödemeye razı her bir tüketiciye mümkün olan en yüksek fiyattan satmak. Haberde yer alan olayda firmanın stratejisi muhtemelen ilacı daha düşük gelire sahip olan yaşlılara daha fazla satabilmek. Bu fiyatlama stratejisi tüketicinin aleyhine mi?

Bu soruya cevap vermek için 'etkin maddesi aynı olan iki ilaç da aynı fiyattan satılsaydı ilaç kullananların sayısı nasıl değişecekti?' sorusunun cevabını vermek lazım. Firma tek bir fiyat uygulamak zorunda kalsaydı bu fiyat büyük ihtimalle yüksek olana yakın olacak. Bu durumda düşük gelirli olan yaşlı hastalar ilacı alamayacaklar. Yani, ilaçların farklı fiyatlardan satılması hem firmanın hem de tüketicinin lehine.

Aslında tüketicilerin bu fiyatlama stratejisini arbitrajla delme imkanları mevcut. Gerçekten her iki ilaç aynı ise kadın hastalıklarından muzdarip olanlar, Parkinson hastalarının kullandığı ilacı alıp kullanabilirler. Al Gore da iki ilacın aynı olduğunu düşünüyorsa ilaç üreticisini suçlamaktansa köpeğine aldığı ilaçtan iki kutu alıp birini annesine vermedi?